

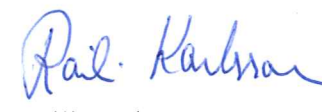
Handläggare
Hanna Markkula
Telefon: 08-508 36 235**Till**
Äldrenämnden
den 17 april 2018

Remiss av Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 2018/000069

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ann-Christine Hansson
förvaltningschef

Raili Karlsson
avdelningschef

Sammanfattning

År 2010 antog kommunfullmäktige åtgärdsplanen "Nationella minoriteter och minoritetspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad". Det har till stadsledningskontoret framförts behov av att ta fram nya riktlinjer inklusive nya samrådsprocesser för stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter. Kommunstyrelsen har i budget fått uppdrag att se över samrådsprocesserna med de nationella minoriteterna samt ta fram riktlinjer för stadens arbete med nationella minoriteter. Stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter har nu arbetat fram ett förslag till riktlinjer. I förslaget beskrivs stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter och fördelar ansvar mellan stadens nämnder. Äldreförvaltningen ställer sig positiv till förslaget som bidrar till att arbetet med minoritetsfrågorna får en mer etablerad plats i stadens arbete.

Remissbehandling

Kommunstyrelsen har remitterat ”Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter” för yttrande till bland annat stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, samtliga stadsdelsnämnder samt ett flertal nationella minoritetsorganisationer. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 3 maj 2018.

Bakgrund

År 1999 fattade riksdagen beslut om anslutning till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk. I samband med detta erkände riksdagen judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoritetsgrupper och jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli som nationella minoritetsspråk. Enligt uppskattningar bor det mellan 600 000 och 800 000 personer i Sverige med tillhörighet till en nationell minoritetsgrupp.

Den nu gällande lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) trädde i kraft den 1 januari 2010. Samtliga nationella minoriteter omfattas av minoritetslagens grundskydd. Det innebär bland annat att kommunerna har skyldighet att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och ge möjlighet till inflytande och samråd i frågor som berör dem. Vidare har kommunerna ansvar för att skydda och främja minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur.

Även andra lagar fastställer de nationella minoriteternas rättigheter. Socialtjänstlagen slår fast att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal som talar finska, meänkieli och samiska där det behövs för omvårdnaden av äldre personer. Språklagen konstaterar att den som tillhör en nationell minoritet ska ha möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt minoritetsspråk. De nationella minoriteternas rättigheter fastslås även i skollagen och diskrimineringslagen.

Utöver grundskyddet finns ett förstärkt skydd för finska, samiska och meänkieli i förvaltningsområden för dessa språk. Det betyder att förvaltningskommuner bland annat är skyldiga att erbjuda förskola och äldreomsorg helt eller delvis på minoritetsspråk samt att möjliggöra för invånare att använda minoritetsspråk i kontakter med kommunen.

År 2010 antog kommunfullmäktige åtgärdsplanen ”Nationella minoriteter och minoritetsspråk – åtgärdsplan för Stockholms stad”. Denna fastslog att varje nämnd har ansvar för att tillse att minoritetslagen följs. Åtgärdsplanen från 2010 har inte reviderats sedan den antogs.

Ärendet

Nationella minoriteter, facknämnder och stadsdelsnämnder har till stadsledningskontoret lyft fram behovet av att ta fram nya riktlinjer inklusive nya samrådsprocesser för stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter. I budget för 2016 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att se över samrådsprocesserna med de nationella minoriteterna. I budget för 2017 gavs uppdrag att ta fram riktlinjer för stadens arbete med nationella minoriteter.

Stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter har arbetat fram ett förslag till nya riktlinjer. I framtagande har samråd med samtliga nationella minoritetsgrupper skett för att inhämta erfarenheter och kunskap. I samma syfte har kansliet vid flera tillfällen samrått med berörda förvaltningar, bland annat äldreförvaltningen.

Förslag till riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter

I förslaget till riktlinjer beskrivs stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter och fördelar ansvar mellan stadens nämnder. Riktlinjerna består av tre delar där den första delen presenterar internationella konventioner och nationell lagstiftning kring området. Den andra delen redogör för en nulägesanalys för nationella minoriteters rättigheter utifrån ett internationellt, ett nationellt och ett lokalt perspektiv. Den tredje delen tydliggör minoriteternas rättigheter och ansvarsfördelning mellan stadens nämnder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen, planeringsavdelningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) har tagit del av ärendet den 10 april 2018, de fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 11 april.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till det förslag till riktlinjer som stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter har arbetat fram. I framtagandet har kansliet samrått med olika förvaltningar och förslaget speglar de synpunkter som äldreförvaltningen har framfört. Riktlinjerna bidrar till att arbetet med minoritetsfrågorna får en mer etablerad plats i stadens arbete.

Stockholm är förvaltningskommun för finska. Det innebär ett åtagande för stadens verksamheter att erbjuda såväl förskola som äldreomsorg samt möjlighet till kontakt med stadens verksamheter på finska. Bland annat ger äldrenämnden bidrag till Sverigefinnarnas samrådsgrupp för att bedriva väntjänst för finstalande äldre. Äldre-

förvaltningen samordnar regelbundna samrådsmöten med representanter från samrådsgruppen liksom möten med stadsdelsförvaltningarnas representanter för minoritetsfrågor.

Nya samrådsformer är en del av riktlinjerna. Kommunstyrelsen föreslås bland annat genomföra ett årligt samråd med de nationella minoriteterna. Äldreförvaltningens erfarenhet är att det finns en otydlighet i ansvarsfördelningen och ser positivt på förslagen kring samråd. Utöver riktlinjerna kan det även finnas behov av tillämpningsanvisningar för att tydliggöra uppdrag och roll för de kontaktpersoner för minoritetsarbetet som finns inom stadsdelsförvaltningarna.

Som det framgår av riktlinjerna ska staden bland annat erbjuda äldreomsorg där hela eller delar av verksamheten bedrivs på de språk som ingår i förvaltningsområdet. Det är viktigt att medarbetare har kunskap om denna rättighet samt att det är lätt att hitta information om tillgängliga verksamheter. Äldreförvaltningen ser positivt på utvecklingen av Hitta och jämför service där det ingår att göra det lättare för användare att hitta verksamheter med språklig eller kulturell inriktning.

Äldreförvaltningen vill lyfta fram svårigheten med att hitta personal med adekvat språkkompetens. Det är positivt att riktlinjerna framhåller vikten av samarbete med att utveckla former för att tillvarata medarbetarnas kompetens i de nationella minoritetsspråken. Äldreförvaltningen ser gärna att ett stadsövergripande verktyg för regelbundna språkkartläggning tas fram.

Det är positivt att kommunstyrelsen föreslås stödja kompetensutvecklingsinsatser bland stadens medarbetare om de nationella minoriteternas rättigheter. Äldreförvaltningen har i samarbete med stadsledningskontoret nyligen genomfört en utbildning kring detta för stadens biståndshandläggare. Det är viktigt att detta görs regelbundet och bland alla yrkesgrupper, inte minst mot bakgrund av föreslagna ändringar i minoritetslagstiftningen och stadens ansökan om anslutning till förvaltningsområde för samiska samt meänkieli.

Enligt riktlinjerna föreslås äldrenämnden i samarbete med minoritetsföreträdare undersöka intresse av äldreomsorg på de språk staden ingår i förvaltningsområde för. Äldreförvaltningen följer i möjligaste mån intresset idag, bland annat via köer till finskspråkig verksamhet. Då tillhörigheten till en nationell minoritet baserar sig på självidentifikation och att det inte är tillåtet att föra statistik som grundar sig på människors etniska tillhörighet är det av yttersta vikt att detta genomförs i samarbete med minoritetsföreträdare. Det är även viktigt

att stadsdelsnämnderna är delaktiga i detta arbete samt att aktuell information finns tillgänglig.

Kommunstyrelsen beslutar om fördelningen av det statsbidrag som Länsstyrelsen i Stockholms län tilldelar staden i egenskap av förvaltningskommun för finska. Bidraget fördelas årligen mellan kommunstyrelsen, tre facknämnder och fem kluster av stadsdelsnämnder. Äldreförvaltningen kan se en fördel i om riktlinjerna berör stadsbidraget samt tydliggör användningsområden.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Remiss – Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter.